

EUSKARAREN OFIZIALITASUNA UZTARITZEN

Legezkoa ez, baina zilegi bai

Uztaritzeko Herriko Etxea auzipetua izan da. Prefetaren akusazioa: “Euskara frantsesaren gainetik ezarri nahi izatea”. Ordea, herriko hizkuntza arduradun If Matxikotek honela erran digu: “Ez. Euskara epaitu dute frantsesaren maila berean jartzeagatik”. Paueko Administrazio Auzitegiak epaia eman aitzin solastatu gara berarekin. Ebazpena jakina zen.

| MIKEL ASURMENDI |

IF MATXIKOTEK epaia ezaguna dela dio: “Gure erabakia deuseztatuko dute. Hori bagenekien erabakia hartu aurretik”. Alta bada, zer dago herria bozen bidez gobernatzea irabazi zuen Uztaritze Bai taldearen egitasmoan? Herri honen ibilbide berria marraztu digu hizkuntzaren ardura duen hautetsiak.

29 hautetsietatik 22 alde

Iazko martxoan berriro ziren Herriko Etxeko kontseiluak Iparraldean. Uztaritzen –Dominique Lesbats auzapeza zen ordura arte; Errepublikako doktrina politikoen ildokoa– Uztaritze Baik hartu zuen Herri Kontseilua. Bruno Carrere auzapez berriaren agintepean, hauxe izan zen lehen erabakia: “Euskara hizkuntza ofiziala da Uztaritzen, frantsesaren hein berean”. Udalbatza osatutako 29 hautetsien gehiengoak ebatzi zuen, hots, Uztaritze Baiko 22 hautetsien baiezkoarekin. Oposizioa inork ez zuen kontrako bozik eman. Biharamunean, estatuaren ordezkari Durand prefetak auzitegiatar eman zuen erabakia. “Erabakia ez da inoren aurka hartua izan. Demokratiakoki hartua izan zen, herritarren eskubideetan oinarritua, demokraziaren oinarria omen diren testuetan funtsatua. Alta, epaiak beti erran duguna berretsiko du: Frantziako demokraziak ez ditu euskal herritarren eskubideak errespetatzen”, dio hautetsi abertzaleak. Areago esan ere: “Erabakiarekin herritar guztientzako eskubide bera bermatu nahi izan dugu, euskaraz nahiz frantsesez”.

ARGIA/ M. A.

Herriko Etxeko Hizkuntza Politikarako arduraduna da If Matxikote uztariztarra. Uztaritze Baiko hautetsi abertzalea. Bruno Carrere auzapezaren taldekidea.

6.000 biztanle. 75 udal langile

Frantziako Iraultzara arte Uztaritze Lapurdiko hiriburua izan zen. Uztaritze Bai udal taldearen oinarrian 1989an eratu zen Herria Bizi Dadin (HBD) dago. Talde abertzalea, legealdiz legealdi, hautetsi bat izatetik bost izatera iritsi zen. Boz nahikotxo bildu arren, Frantziako hauteskunde sistema proportzionala izaki, bere indarra ez da ongi islatu izan Herriko Etxean. Honen aurreko legealdian bost hautetsi lortu zituen. Ezkerreko hautagaitzarekin aliatu ziren arren, %2ren-gatik ez zuten lortu Lesbats auzapeza kargutik kentzea. Uztaritze Bai hautagaitza osatu zuten iaz, Herria Bizi Dadin taldeak bereziki bultzaturik. Hainbatek *Euskararen Ofizialtasuna*

Udaletxean aldarrikatzea erabaki ausart gisa jo du. If Matxikotek bestela dio: “Guretzat ez. HBD taldeko-entzat ez, guretzat gure politikaren segida da. Zerrenda osatu genuenean bost puntu jarri ziren, horietako bat euskara hizkuntza ofiziala izatea. Jende berria heldu da gure zerrendara. Batzuk abertzaleak, beste batzuk ez hainbeste”. Alabaina, bozetarako programa ontzat eman zuten denek. Matxikotek dienez, hizkuntza politika gauzatzekoan, euskarari estatus hori eskainiko zitzaioala argi eta garbi idatzi zuen Uztaritze Baik: “Euskara frantsesaren hein berean dela edo hala nahi dugula”. Hartutako erabakia ez zen funts gabea, aurretik adostuta zegoen. Galdera inposatzen da:

Ofizialtasuna bai, baina Herriko Etxea elebiduna al da? Arrapostua: “Ez, ez oraindik. Herriko Kontseiluan euskaldunak herena baino gutxiago gara. Batzarrak frantsesegiz egiten ditugu, batzuek euskaraz tarte-ka, baina ez guk nahi bezainbeste”.

Uztaritze Bai hasia da neurriak ezartzen Herriko Etxea elebidun bihurtzeko. Hasteko, harrera euskaraz bermatzeko. Hastapenetik langileekin egin zuten plangintza, 75 dira Udaletxean: “Nork zekien euskaraz. Nork ez. Zein mailan? Zein zen arrangura? Inplikazioa ez baita denontzat bera, nahiz eta denok erran elebitasuna onartzen dugula”.

40 udal langile inguruk erran zuten ikasi nahi dutela, eta ari dira hori gauzatzeko manera lantzen. Alta, horrek aurrekontu bat eskatzen du, antolaketak maila gutxienekoa. AEKrekin elkarlanean aritzea: “Harremanak biziki emankorrek dira. Herriko Etxeko zerbitzu buruen artean dagoen euskaldun kopurua ezagutzean harritu ginen. Zorritzarez, erabiltzeko usaia eskas dutenez, frantsesegiz baino ez dute egiten”.

Hizkuntza politikaren arduradun nagusiak dioenez, herritarrek borondatea izanez gero eskubideak bermatzea lortu daiteke. Hasteko, herrian borrokatu behar da. Herriko Etxea da demokraziaren biltzar hurbilena, erabakiak hartzeko zilegitasuna duena. Uztaritze Baiko ordezkariak emandako urratsa naturala izan da bere hitzetan: “Sei urteko agintaldia dugu hizkuntza politika eraginkorra plantan ezartzeko. Estatuak gure erabakia legez kanpo ezarriko du, baita jarriko dituen oztupoak ezagutuko ditugu ere. Hala ere, guk aukerak ikusten ditugu herri politika beste gisa batez egiteko”.

Aitzindariak

Iparraldeko beste herriko etxeetan azken legealditan agintzen duten kontseilu abertzaleak badaude, baina

Uztaritze Bairen tamainako erabakirik ez dute hartu orainokoa: “Bada garaia erakusteko pauso berriak emateko gauza garena. Jendea kontzientziatzeko, hasteko. Eta ez da hautetsi euskaltzaleen afera soilik, denon egitekoa da. Gure erabakia euskararen inguruan dauden nola-baiteko mamu txarrak uxatzeko baitetzpadakoa izan da. Ez soilik Estatuari begira gure eskubideak aldarrikatzeko, herritarrei begira euskaraz aritzeko eta berau sustatzeko baizik”. Alegia, teoria gauza bat da eta praxia beste bat. Euskararen “mamua” zabaltzeko joera dago inola ere, euskara inposatuko dutena delakoa. Halaxe diosku Matxikotek: “Bai, noski. Alabaina, guk, lehen urte honetan, Herriko Etxean egonik, euskararekiko gure jarrera hobeki azaldu ahal izan dugu. Testuak ongi lantzen ari gara. Gaia ez dela ergelkeria erakutsi dugu. Zilegi dela hizkuntza defendatzea. Badira beti ‘beldurrak’, badira ‘ezkutuan edo ageriko’ kontrako jarrerak. Kontua da jarrera horiek ongi ‘artatzea’. Jendearen ‘uzkurtasuna’ ongi lantzea”.

“Guk euskara ikasi dugu euskaraz bizitzeko. Ez dugu hautu hori egin itxura egiteko, hautu bat da, ez hautu polita edo ausarta”

**If Matxikote,
Uztaritze hautetsia**

Adibidez, udal-biltzarreko oposizioa batek zalantzak agertu zituen euskararen politikaren inguruan. Hizkuntza politikaren arduradunaren erantzuna hau: “Guk ez dugu euskara inposatu nahi. Alderantziz, euskararen aukerak eta eskubideak landu nahi ditugu frantsesaren heinean bermatua izan dadin”. Errezelo txarrak

direnean, jarrera hau: berauek ongi hartu eta egoki uxatu aitzina egiteko.

Paueko Administrazio Auzitegiaren ebazpena edozein dela ere, Herriko Etxeak norabide horretan egingen du politika: “Guk, agintean gauden bitartean, ohar guztiak kontuan hartuko ditugu, herritarrekin batera landuko ditugu, baina euskararen erabilerak bermatuz betiere”. Herriko Etxearen agintea aldatu liteke etorkizunean, hala balitz ere, anartean, Uztaritze Baik sustatutako gobernu berriaren politika ongi azaldu eta garatu nahi dute: “Gure iritzi bera ez dutenek agintea hartzen dutenean ikusiko dute zer egin. Anartean, begibistan geratuko da euskararen alde egitea ez dela herritarren aurka egitea. Inportantea guretzat da erakustea euskarak baduela izatea, baduela tokia eguneroko bizitzan”.

Herriko Etxearen erabakiak oihartzun zabala izan du Euskal Herri osoko hedabideetan: “Batzuek ez zuten erabakia espero nonbait, eta horregatik oihartzuna. Gure belar-naldikoentzat harrigarria baino naturala da. Uztaritze Bain denetarikoa gaude. Denok ez dugu ibilbide politiko bera. Alta, gutako zenbaitek euskaraz bizi izan nahi dugu, hori izan da gure nahia beti, xede horretan borrokatu dugu. Noski, orain, Herriko Etxeak, erakunde demokratiko herriko batek erabaki administratiboa hartu du. Horixe lorpena”.

Lorpen handia izan da, bai horixe. Erratetik egitera aldea baitago: “Bai, dena dela ere, nire euskalduntasuna nik hautatu nuen. Guk euskara ikasi dugu euskaraz bizitzeko. Ez dugu hautu hori egin itxura egiteko, hautu bat da, ez hautu polita edo ausarta”.

Errepublikan ez dago frantsesaz beste hizkuntza ofizialik. Euskara ez da legezkoa. Uztaritze Herriko Etxeak euskara zilegi nahi du ordea. Herriak hala erabakita. Demokratikoki. ■

Babeslea: Hondarribiko Udal

